

Анастасія Гоцуляк

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Іван Мельник

*викладач кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ: ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Загальновідомим є твердження що безпека належить до базових людських потреб і є потребою дефіциту, отже доки людина не почувається безпечно, вона не може належним чином дбати про потреби вищого порядку – соціальні та духовні.

Безпека людини – це об'єктивний стан і суб'єктивне відчуття фізичної, майнової, соціальної (матеріальної), психологічної і моральної захищеності людини, її прав і свобод. Людина перебуває в безпеці, коли вона, її права і свободи надійно захищені (забезпечені, гарантовані). Інакше кажучи, саме права і свободи людини та їх гарантії і забезпечують її безпеку. Адже права людини притаманні її природі, без них вона не може існувати як людська істота [1].

Саме в умовах існування демократичної, соціальної, правової держави людина знаходить безпеку від тиранії, гноблення, свавілля, беззаконня, безправ'я, насильства тощо. Справді надійна безпека для всіх людей може бути досягнута лише через усунення причин створення загроз для людини, її прав і свобод. Науковець В.П. Тихий [2] зазначає: «право людини на безпеку – це комплексне, узагальнююче, інтегральне право, право на такий правопорядок, за умов якого забезпечуються (гарантуються, охороняються і захищаються) права і свободи людини».

Відповідно до Конституції України, Україна є суверенна і демократична, соціальна, правова держава (ст.1), а людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю (ч.1 ст.3). права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ч. 2 ст. 3), усі люди є вільні і рівні у своїй гідності та правах; права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними (ст. 21); конституційні права і свободи гарантуються і

не можуть бути скасовані (ч. 2 ст. 22); при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод (ч. 3 ст. 22); громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом (ч. 1 ст. 24); іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, – за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України (ч. 1 ст. 26) [3].

Рівень безпеки людини повинен бути щонайменше таким, щоб у суспільстві була створена атмосфера миру та спокою, щоб кожний був впевнений в тому, що його правам і свободам, життю і здоров'ю, честі і гідності, свободі і власності не загрожує небезпека, що він надійно захищений державою і суспільством.

Зміцнення безпеки людини, як зазначає В.П. Тихий [2, с.43], вимагає:

- забезпечення верховенства, пріоритету прав і основних свобод людини у відносинах з державою;

- врегулювання поведінки людей відповідно до загально визнаного принципу «дозволено все, крім того, що заборонено законом» та врегулювання діяльності держави, її органів, посадових і службових осіб відповідно до принципу «дозволено лише те, що передбачається законами»;

- забезпечення захисту людини від посягань з боку інших людей та забезпечення захисту людини від посягань з боку держави, її органів, посадових і службових осіб; – підвищення рівня гарантованості прав і свобод людини, закріплених у Конституції, а саме: права на життя (стаття 27), права на повагу гідності (стаття 28), – свободи та особистої недоторканності (стаття 29), недоторканності житла (стаття 30), таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції (стаття 31), недоторканності особистого і сімейного життя (стаття 32), свободи пересування, вільного вибору місця проживання (стаття 33), права на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань (стаття 34);

- приведення законодавства у галузі прав людини у відповідність до міжнародних норм і стандартів;

- забезпечення прав і свобод кожної людини згідно з міжнародними, в тому числі європейськими, нормами і стандартами;

- посилення юридичного забезпечення права людини на власність;

– створення належних умов, вироблення правових механізмів і процедур для повної і безперешкодної реалізації кожною особою прав і свобод, їх дієвої охорони та захисту у разі їх порушення;

– посилення боротьби зі злочинами, які посягають на права і свободи людини; прийняття законів про зброю, охоронну та детективну діяльність, про недержавні правозахисні організації.

Дослідження питання забезпечення безпеки потребує докладання інтелектуальних зусиль з метою їх узагальнення та об'єднання у всеохоплюючу, внутрішньо узгоджену та комплексну концепцію, яка буде здатна впоратися зі складними завданнями, що постають у процесі забезпечення глобальних та фундаментальних інтересів людства.

Перелік використаних джерел

Тихий В.П. Поняття безпеки людини і її правове забезпечення. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2016. № 1(6). С.21-40. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/03_Tihiy.pdf

Тихий В.П. Безпека людини: поняття, правове забезпечення, значення, види. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 2 (85). С.31-46. URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/vapny_2016_2_5.pdf

Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

Наталія Губіцька

*студентка бакалаврату юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ОСНОВИ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ В УКРАЇНІ

Однією із найпоширеніших форм порушення прав людини не лише в Україні, але й в цілому світі, є домашнє насильство.

Відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», домашнє насильство – це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи